

CYFARFOD:	PWYLLGOR LLYWODRAETHU A ARCHWILIO
DYDDIAD:	9 CHWEFROR 2023
PWNC:	STRATEGAETH GYFALAF 2023/24 (YN CYNWYS STRATEGAETHAU BUDDSODDI A BENTHYG)
PWRPAS:	EGLURO A CHRAFFU'R STRATEGAETH ARFAETHEDIG AR GYFER 2023/24
GWEITHREDU:	Derbyn gwybodaeth, ystyried unrhyw risgiau sy'n codi o'r strategaeth cyn iddi gael ei chyflwyno i'r Cyngor llawn ei derbyn.
PENDERFYNIAD A GEISIR:	Mae rheoliadau cenedlaethol perthnasol yn mynnu perfyniad gan y Cyngor llawn ar y Strategaeth Cyfalaf blynyddol. Ymhellach i'r cyflwyniad gan swyddogion o gwmni Arlingclose, Ymgynhorwyr Rheolaeth Trysorlys y Cyngor, gofynnir i aelodau'r Pwyllgor Llywodraethu a Archwilio dderbyn yr adroddiad, nodi'r wybodaeth a'r risgiau perthnasol, a chefnogi bwriad yr Aelod Cabinet Cyllid i gyflwyno'r strategaeth i'r Cyngor llawn am gymeradwyaeth.
SWYDDOG CYSWLLT:	DEWI MORGAN, PENNAETH CYLLID
AELOD CABINET:	Y CYNGHORYDD IOAN THOMAS, AELOD CABINET CYLLID

CYFLWYNIAD

- Mae'r adroddiad strategaeth gyfalaf hwn ar gyfer 2023/24. Mae'n rhoi trosolwg lefel uchel ar y modd y mae gwariant cyfalaf, ariannu cyfalaf a gweithgaredd rheolaeth trysorlys yn cyfrannu at ddarparu gwasanaethau cyhoeddus lleol. Mae hefyd yn rhoi trosolwg o sut rheolir y risgiau cysylltiedig, a'r goblygiadau i gynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol. Fe'i hysgrifennwyd mewn arddull rwydd er mwyn hwyluso dealltwriaeth aelodau o'r meysydd hyn sy'n dechnegol ar brydiau.
- Bydd penderfyniadau ar reolaeth cyfalaf a thrysorlys a wneir eleni yn cael effaith ariannol ar y Cyngor am nifer o flynyddoedd i'r dyfodol. Maent felly o dan reolaeth fframwaith cenedlaethol a fframwaith polisi lleol, fel a gynhoir yn yr adroddiad hwn.

GWARIANT CYFALAF A CHYLLIDO

3. Gwariant cyfalaf yw pan mae'r Cyngor yn gwario arian ar asedau, megis eiddo neu gerbydau, a fydd yn cael eu defnyddio am fwy na blwyddyn. Mewn llywodraeth leol mae hyn yn cynnwys gwario ar asedau sy'n eiddo i gyrff eraill, a rhoi benthyciadau a grantiau i gyrff eraill i'w galluogi nhw i brynu asedau.
4. Yn 2023/24, mae'r Cyngor yn bwriadu gwneud gwariant cyfalaf o £67.8m, fel a grynhoir isod:

Tabl 1: Dangosydd Darbodus: Amcangyfrifon o Wariant Cyfalaf mewn £ miliynau

	Gwir 2021/22 £m	Amcan 2022/23 £m	Cyllideb 2023/24 £m	Cyllideb 2024/25 £m	Cyllideb 2025/26 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol	37.1	53.0	67.8	19.8	9.7
Prydlesu Cronfa Gyffredinol *	0.0	0.0	0.0	5.0	0.0
CYFANSWM	37.1	53.0	67.8	24.8	9.7

* Mae'r Gwariant Cyfalaf am 2024/25 yn cynnwys £5m oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

5. Mae prif brosiectau cyfalaf y Gronfa Gyffredinol yn 2023/24 yn cynnwys:
 - Cynlluniau /Strategaeth Tai - £21.6m
 - Cynlluniau Cymunedau Dysgu Cynaliadwy - £16.6m
 - Cerbydau Adrannol - £5.4m
 - Cynlluniau Eiddo - £3.7m
 - Atal Llifogydd Arfordirol - £3.0m
 - Unedau Diwydiannol - £2.9m
6. **Llywodraethu:** Mae gan y Cyngor Strategaeth Asedau 10 mlynedd, sef cynllun o flaenoriaethau gwariant cyfalaf y Cyngor yn seiliedig ar anghenion yr adrannau. Mae'r strategaeth yn cynnwys cyfran heb ei chlustnodi. O'r gyfran hon, mae modd i adrannau wneud cais yn flynyddol am arian ar gyfer cynlluniau cyfalaf. Yr Adran Gyllid sy'n cydlynu'r ceisiadau. Mae'r Cabinet yn gwerthuso pob cais yn seiliedig ar flaenoriaethau, ac yn gwneud argymhellion. Cyflwynir ceisiadau cyfalaf a strategaeth asedau i'r Cabinet a'r Cyngor llawn yn flynyddol.
 - Am ragor o wybodaeth am raglen gyfalaf y Cyngor, ewch i **Atodiad A**.
7. Rhaid ariannu pob gwariant cyfalaf naill ai o ffynonellau allanol (grantiau gan y llywodraeth a chyfraniadau eraill), adnoddau'r Cyngor (refeniw, cronfeydd a

derbyniadau cyfalaf), neu ddyled (benthycu, prydlesu, a Menter Cyllid Preifat (MCP)). Bwriedir ariannu'r gwariant uchod fel a ganlyn:

Tabl 2: Cyllido Cyfalaf mewn £ miliynau

	Gwir 2021/22 £m	Amcan 2022/23 £m	Cyllideb 2023/24 £m	Cyllideb 2024/25 £m	Cyllideb 2025/26 £m
Ffynonellau Allanol	34.0	24.4	16.9	5.4	2.6
Adnoddau ein Hunain	0.1	21.6	36.8	7.2	0.2
Dyled *	3.0	7.0	14.1	12.2	6.9
CYFANSWM	37.1	53.0	67.8	24.8	9.7

* Mae'r Dyled am 2024/25 yn cynnwys £5m oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

- Cyllid dros dro yn unig yw dyled, gan fod rhaid talu benthyciadau a phrydlesau yn ôl. Mae hwn, felly, yn cael ei ddisodli mewn amser gyda mathau gwahanol o ariannu, fel arfer o refeniw. Gelwir hyn yn ddarpariaeth lleiafswm refeniw (DLIR). Fel arall, gellir defnyddio enillion a ddaw o werthu asedau cyfalaf (a elwir yn dderbyniadau cyfalaf) i ddisodli dyled ariannol. Mae'r defnydd o'r derbyniadau cyfalaf a'r DLIR bwriedig fel a ganlyn:

Tabl 3: Disodli Dyled mewn £ miliynau

	Gwir 2021/22 £m	Amcan 2022/23 £m	Cyllideb 2023/24 £m	Cyllideb 2024/25 £m	Cyllideb 2025/26 £m
Darpariaeth Lleiafswm Refeniw	7.7	7.6	5.0	5.9	6.0

- Ceir Datganiad Darpariaeth Lleiafswm Refeniw cyflawn y Cyngor yn **Atodiad B** y Datganiad Strategaeth Cyfalaf. Mae'r datganiad yma wedi ei addasu ar gyfer 2023/24.
- Mesurir cyllid sy'n ariannu dyled cronus y Cyngor yn ôl y gofyn cyllido cyfalaf (GCC). Mae hyn yn cynyddu gyda gwariant cyfalaf newydd a ariennir drwy ddyled, ac mae'n lleihau gyda DLIR a derbyniadau cyfalaf a ddefnyddir i ddisodli dyled. Disgwylir y bydd y GCC yn cynyddu £9.1m yn ystod 2023/24. Yn seiliedig ar y ffigyrau gwariant ac ariannu uchod, mae GCC amcangyfrifedig y Cyngor fel a ganlyn:

Tabl 4: Dangosydd Darbodus: Amcangyfrifon o'r Gofyn Cyllido Cyfalaf mewn £ miliynau

	Gwir 31.3.2022 £m	Amcan 31.3.2023 £m	Cyllideb 31.3.2024 £m	Cyllideb 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m
Gwasanaethau Cronfa Gyffredinol *	169.3	168.7	177.8	184.1	185.0

* Mae'r Gofyn Cyllido Cyfalaf am 2024/25 ac ymlaen i flynyddoedd dilynol yn cynnwys £5m o gynnydd oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

10. **Rheoli Asedau:** Er mwyn sicrhau bod asedau cyfalaf yn parhau'n ddefnyddiol yn y tymor hir, mae gan y Cyngor strategaeth rheoli asedau. Mae'r Cynllun Asedau ar gyfer y cyfnod 10 mlynedd o 2019/20 hyd 2028/29 wedi cael ei ddatblygu a chafodd ei gymeradwyo gan y Cyngor llawn ar 07/03/2019, gweler Eitem 11 ar y rhaglen:

<https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru//ielistdocuments.aspx?cid=130&mid=2457&ver=4&>

11. **Gwaredu Asedau:** Pan nad oes angen yr ased cyfalaf mwyach, gellir ei werthu er mwyn gwario'r derbyniadau cyfalaf yma ar asedau newydd neu i ad-dalu dyled. Mae ad-dalu grantiau cyfalaf, benthyciadau a buddsoddiadau hefyd yn creu derbyniadau cyfalaf. Bwriad y Cyngor yw derbyn derbyniadau cyfalaf fel a ddengys yn y tabl isod:

Tabl 5: Derbyniadau Cyfalaf mewn £ miliynau

	Gwir 2021/22 £m	Amcan 2022/23 £m	Cyllideb 2023/24 £m	Cyllideb 2024/25 £m	Cyllideb 2025/26 £m
Gwerthu Asedau	0.3	0.1	0.0	0.1	0.0
Ad-dalu Benthyciad	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1
CYFANSWM	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1

RHEOLAETH TRYSORLYS

12. Mae rheolaeth trysorlys yn ymwneud â chadw digonedd ond nid gormodedd o arian parod i ddiwallu anghenion gwariant y Cyngor, gan reoli'r risgiau cysylltiedig. Buddsoddir arian dros ben nes bydd galw amdano, ac ymdrinnir â phrinder arian drwy fenthyg, er mwyn sicrhau nad yw'r gweddill credyd na'r gorddrafft yn y cyfrif banc cyfredol yn ormod. Mae'r Cyngor fel arfer yn gyfoethog mewn arian parod yn y tymor byr gan fod incwm referniw'n cael ei

dderbyn cyn cael ei wario. Ond yn y tymor hir mae'n ariannol dlawd, gan fod gwariant cyfalaf yn digwydd cyn canfod yr arian i dalu amdano. Caiff gormodedd arian parod refeniw ei osod yn erbyn diffygion arian parod cyfalaf er mwyn lleihau faint a fenthycir yn gyffredinol.

13. Oherwydd y penderfyniadau a wnaethpwyd yn y gorffennol, ar hyn o bryd mae benthyciadau'r Cyngor yn £100.5m, gyda chyfradd llog cyfartalog o 5.47%, a buddsoddiadau trysorlys o £123.9m ar gyfradd gyfartalog o 3.18%.
14. **Y Strategaeth Fenthycia:** Prif amcanion y Cyngor wrth fenthycio yw canfod cost fenthycia sy'n isel ond sy'n benodedig, gan gynnal hyblygrwydd pe bai cynlluniau yn newid yn y dyfodol. Yn aml, mae'r amcanion hyn yn gwrthdaro. Mae'r Cyngor, felly, yn ceisio cael cydbwysedd rhwng benthyciadau rhad, tymor byr a benthyciadau tymor hir ar gyfradd sefydlog lle mae'r gost yn y dyfodol yn hysbys ond yn uwch.

Nid yw'r Cyngor yn benthycio i fuddsoddi ar gyfer y prif bwrpas o ddychweliadau ariannol ac felly gyda myneddiad llawn i'r PWLB.

15. Gweler lefelau rhagamcanedig o gyfanswm dyled y Cyngor sy'n weddill (sef rhwymedigaethau benthycio, MCP a phrydlesau) isod, o'u cymharu â'r gofyn cyllido cyfalaf (gweler uchod).

Tabl 6: Dangosydd Darbodus: Dyled Gros a'r Gofyn Cyllido Cyfalaf mewn £ miliynau

	Gwir 31.3.2022 £m	Amcan 31.3.2023 £m	Cyllideb 31.3.2024 £m	Cyllideb 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m
Dyled (gan gynnwys MCP a phrydlesau)	104.1	102.5	99.9	98.7	94.0
Gofyn Cyllido Cyfalaf	169.3	168.7	177.8	184.1	185.0

16. Yn ôl y canllaw statudol, dylai dyled aros islaw'r gofyn cyllido cyfalaf, ac eithrio yn y tymor byr. Fel y gwelir yn nhabl 6, mae'r Cyngor yn disgwyl y bydd yn cydymffurfio â hyn yn y tymor canolog.
17. **Meincnod Ymrwymiad:** Er mwyn cymharu faint mae'r Cyngor wedi'i fenthycio mewn gwirionedd yn erbyn strategaeth amgen, mae meincnod ymrwymiad wedi'i gyfrifo sy'n dangos y lefel risg isaf o fenthycio. Mae hyn yn tybio fod balansau arian parod a buddsoddiadau yn cael eu cadw ar o leiaf £10m ar ddiwedd pob blwyddyn.

Tabl 7: Benthycia a'r Meincnod Ymrwymiad mewn £ miliynau

	Gwir 31.3.2022 £m	Amcan 31.3.2023 £m	Cyllideb 31.3.2024 £m	Cyllideb 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m
Benthyciadau sy'n Ddyledus	104.1	102.5	99.9	98.7	94.0
Meincnod Ymrwymiad	16.1	49.3	90.7	110.5	124.8

18. Mae'r tabl yn dangos fod y Cyngor yn disgwyl i'w fenthyciadau fod yn uwch na'i feincnod ymrwymiad hyd at 2024. Mae hyn oherwydd bod gan gan y Cyngor reserfau, ac mae allbynnau arian parod wedi bod yn is na'r disgwyl pan fenthycwyd yr arian.
19. **Terfyn Benthg Fforddiadwy:** Mae'n ofyn cyfreithiol i'r Cyngor bennu terfyn benthg fforddiadwy (fe'i gelwir hefyd y terfyn dyled awdurdodedig ar gyfer dyled allanol) bob blwyddyn. Yn unol â chanllaw statudol, pennir "ffin gweithredol" is. Dyma'r lefel rhybudd os bydd dyled yn dynesu at y terfyn.

Tabl 8: Dangosyddion Darbodus: Y Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Weithredol ar gyfer Dyledion Allanol mewn £m

	Terfyn 2022/23 £m	Terfyn 2023/24 £m	Terfyn 2024/25 £m	Terfyn 2025/26 £m
Terfyn Awdurdodedig - Cyfanswm Dyledion Allanol	200	200	200	200
Ffin Gweithredol - Cyfanswm Dyledion Allanol	190	190	190	190

Mae'r Terfyn Awdurdodedig a'r Ffin Gweithredol am 2023/24 ac ymlaen i flynyddoedd dilynol yn cynnwys £6m o gynnydd oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau

- Mae manylion pellach ar fenthyciadau ar gael yn Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys yn **Atodiad C**.
20. **Y Strategaeth Fuddsoddi Trysorlys:** Mae buddsoddiadau'r trysorlys yn digwydd drwy dderbyn arian parod cyn iddo gael ei dalu allan eto. Fel arfer, ni ystyrir fod buddsoddiadau a wneir am resymau gwasanaeth neu er elw ariannol yn unig yn rhan o reolaeth y trysorlys.

21. Polisi'r Cyngor ar fuddsoddiadau'r trysorlys yw blaenoriaethu diogelwch a hylifedd dros gynnyrch; sef, canolbwyntio ar leihau risg yn hytrach nac uchafu enillion. Mae arian parod sy'n debygol o gael ei wario yn y dyfodol agos yn cael ei fuddsoddi'n ddiogel, er enghraifft gyda'r llywodraeth, awdurdodau lleol eraill, neu fanciau ansawdd uchel penodedig, er mwyn lleihau'r perygl o golled. Bydd arian a gedwir yn hwy yn cael ei fuddsoddi'n ehangach, gan gynnwys mewn bondiau, cyfranddaliadau ac eiddo, er mwyn cydbwysu'r perygl o golled gyda'r perygl o gael enillion sy'n is na chwyddiant. Gellir cadw buddsoddiadau dyfodol agos a thymor hwy mewn cronfeydd wedi'u pwlio, lle mae rheolwr cronfa'n penderfynu pa fuddsoddiadau penodol i'w prynu ac fe all y Cyngor ofyn am ei bres yn ôl ar fyr rybudd.

Tabl 9: Buddsoddiadau Rheolaeth y Trysorlys mewn £ miliynau

	Gwir 31.3.2022 £m	Amcan 31.3.2023 £m	Cyllideb 31.3.2024 £m	Cyllideb 31.3.2025 £m	Cyllideb 31.3.2026 £m
Buddsoddiadau'r Dyfodol Agos	90	60	50	40	30
Buddsoddiadau'r Tymor Hwy	10	20	20	20	20
CYFANSWM	100	80	70	60	50

- Ceir manylion pellach ar fuddsoddiadau'r trysorlys yn Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys yn **Atodiad C**.
22. **Rheolaeth Risg:** Mae rheoli a rheoli risg yn effeithiol yn brif amcan gweithgareddau rheolaeth trysorlys y Cyngor. Felly mae'r strategaeth rheolaeth trysorlys yn nodi amryw o ddangosyddion a therfynau i gyfyngu ar y risg o golledion annisgwyl ac yn manylu i ba raddau y gellir defnyddio deilliadau ariannol i reoli risgiau trysorlys.
- Mae'r dangosyddion darbodus rheolaeth trysorlys ar dudalennau 16 i 18 o Strategaeth Rheolaeth Trysorlys yn **Atodiad C**.
23. **Llywodraethu:** Gwneir penderfyniadau ar fuddsoddi a benthyg yn ddyddiol; felly, fe'u dirprwyir i Bennaeth a staff yr Adran Gyllid, sy'n gweithredu yn unol â'r Strategaeth Rheolaeth y Trysorlys a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn. Cyflwynir adroddiadau hanner blwyddyn a blwyddyn gyfan ar weithgaredd rheolaeth trysorlys i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Y Pwyllgor Llywodraethu a Archwilio sy'n gyfrifol am graffu penderfyniadau rheolaeth trysorlys. Mae aelodau y Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a Cabinet yn derbyn cyflwyniad mewn seminar blynyddol gan Arlingclose, ein

ymgynghorwyr ariannol, gafodd ei gynnal ar 3 Chwefror 2023 ar gyfer y flwyddyn ariannol 2023/24.

BUDDSODDIADAU ER DIBENION GWASANAETH

24. Gall y Cyngor wneud buddsoddiadau i gynorthwyo gwasanaethau cyhoeddus lleol, gan gynnwys gwneud benthyciadau i fusnesau bychain er mwyn hyrwyddo twf economaidd a chefnogi'r strategaeth dai. Yn sgil yr amcan gwasanaeth cyhoeddus, mae'r Cyngor yn fodlon cymryd mwy o risg na gyda buddsoddiadau'r trysorlys. Fodd bynnag, mae'n dal i gynllunio na fydd buddsoddiadau o'r fath yn gwneud colled hyd yn oed ar ôl talu'r holl gostau.
25. **Llywodraethu:** Gwneir penderfyniadau ar fuddsoddiadau gan y Pennaeth Gwasanaeth priodol mewn ymgynghoriaeth â Phennaeth yr Adran Gyllid. Mae mwyafrif y benthyciadau'n rhai gwariant cyfalaf a byddant hefyd yn cael eu cymeradwyo fel rhan o'r rhaglen gyfalaf. Mae'r Pennaeth adran perthnasol yn gyfrifol am sicrhau bod diwydrwydd dyladwy yn cael ei gwblhau cyn bod buddsoddiad yn cael ei wneud.

YMRWYMIADAU

26. Yn ogystal â'r ddyled y manylir arno uchod, mae'r Cyngor wedi'i ymrwymo i wneud taliadau yn y dyfodol i unioni'r diffyg yn ei gronfa bensiwn (gwerth o £242m). Mae hefyd wedi clustnodi £7m er mwyn cyflenwi risgiau'r darpariaethau, sy'n ymwneud â Safleoedd Gwastraff. Mae perygl hefyd y gall y Cyngor orfod talu ymrwymadau dibynnol yn ymwneud â chapio a gofynion ôl-ofal ar gyfer Safleoedd Tirlenwi'r Cyngor, a hefyd ymrwymadau yswiriant sy'n ymwneud â threfniadau yswiriant yr awdurdodau a'i rhagflaenodd, a chau Cronfa Yswiriant Municipal Mutual (MMI). Yn unol â'r gofynion cyfrifeg, ni chlustnodwyd unrhyw arian ar gyfer ymrwymadau dibynnol o'r fath.
27. **Llywodraethu:** Penaethiaid Gwasanaethau sy'n gwneud penderfyniadau newydd ar ymrwymadau dewisol mewn ymgynghoriaeth â'r Pennaeth Cyllid. Mae'r Adran Gyllid yn monitro'r perygl y bydd ymrwymadau'n dod yn wir ac y bydd angen taliad. Adroddir ar ymrwymadau materol newydd i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio.
 - Ceir manylion pellach yr ymrwymadau ar dudalen 12 Datganiad o'r Cyfrifon 2021/22

<https://www.gwynedd.llyw.cymru/cy/Cyngor/Perfformiad-a-gwariant/Cyllidebau-a-gwariant/Datganiad-or-cyfrifon/Datganiad-o-Gyfrifon-Cyngor-Gwynedd.aspx>

GOBLYGIADAU CYLLIDEB REFENIW

28. Er nad yw'r gyllideb refeniw yn talu am wariant cyfalaf yn uniongyrchol, mae'r llog sy'n daladwy ar fenthyciadau a DLIR yn gost ar refeniw, a'i osod yn erbyn unrhyw incwm buddsoddi a dderbynnir. Gelwir y ffi net flynyddol yn gostau ariannu. Cymharir hyn gyda'r ffrwd refeniw net h.y. y swm a gyllidir drwy Dreth Cyngor, Trethi Annomestig Cenedlaethol a grantiau cyffredinol gan y llywodraeth.

Tabl 10: Dangosydd Darbodus: Cyfran Costau Ariannu i'r Llif Refeniw Net

	Gwir 2021/22	Amcan 2022/23	Cyllideb 2023/24	Cyllideb 2024/25	Cyllideb 2025/26
Costau Ariannu * (£m)	£12.9m	£11.6m	£8.7m	£10.0m	£10.4m
Cyfran y Llif Refeniw Net (%)	4.6%	3.9%	2.7%	3.1%	3.2%

* Mae'r Costau Ariannu am 2024/25 ac ymlaen i flynyddoedd dilynol yn cynnwys £0.7m o gynnydd oherwydd newid yn y dull cyfrifo am brydlesau.

- Caiff manylion pellach goblygiadau refeniw gwariant cyfalaf eu cynnwys yng Nghyllideb 2023/24:

<https://democratiaeth.gwynedd.llyw.cymru/ielistmeetings.aspx?cid=136&ye ar=0&>

29. **Cynaliadwyedd:** Oherwydd natur hirdymor gwariant ac ariannu cyfalaf, bydd goblygiadau cyllideb refeniw'r gwariant a wneir yn y blynyddoedd nesaf yn ymestyn 50 mlynedd a mwy i'r dyfodol. Mae'r Pennaeth Cyllid yn fodlon fod y rhaglen gyfalaf a gynigir yn ddarbodus, yn fforddiadwy ac yn gynaliadwy yn y tymor hir.

GWYBODAETH A SGILIAU

30. Mae'r Cyngor yn cyflogi staff profiadol mewn swyddi uwch a chanddynt gymwysterau proffesiynol; mae ganddynt gyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau gwariant cyfalaf, benthyca, a buddsoddi. Er enghraifft, mae'r Pennaeth Cyllid yn gyfrifydd cymwysiedig gyda blynyddoedd o brofiad, ac mae'r Rheolwr Stadau yn syrfêwr siartredig ac yn aelod o Sefydliad Brenhinol Syrfewyr Siartredig. Mae'r Cyngor efo staff cymwysiedig ac yn talu i staff i astudio tuag at gymwysterau proffesiynol perthnasol megis CIPFA, ACCA ac AAT.

31. Ar hyn o bryd, mae'r Cyngor yn talu cwmni Arlingclose i fod yn ymgynghorwyr rheolaeth y trysorlys. Mae'r ffordd hon yn un fwy cost effeithiol na chyflogi staff o'r fath yn uniongyrchol, ac mae'n sicrhau bod gan y Cyngor fynediad at wybodaeth a sgiliau sy'n gymesur â'i awch am risg.

32. Mae staff perthnasol yn mynychu digwyddiadau hyfforddiant CIPFA ac Arlingclose er mwyn sicrhau ein bod yn ymwybodol o'r datblygiadau diweddaraf, a bod gwybodaeth a sgiliau yn gyfredol.